

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Doris Pöld
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit
doris.pold@itl.ee

Teie 16.04.2026 nr 5.1-1/73

Meie 07.06.2026 nr 21-1/26/2978-2

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Doris Pöld

Pöördusite Justiits- ja Digiministeeriumi poole erinevate küsimustega, mis puudutavad sideandmete säilitamist ja kasutamist, samuti Euroopa Liidu määruse rakendamist.

Justiits- ja Digiministeerium soovib siinkohal anda järgmised vastused.

Hetkel kehtib jätkuvalt elektroonilise side seaduse (edaspidi ESS) §-s 111¹ sätestatud üldine ja ühetaoline säilitamiskohustus, mille kohaselt on sideettevõtjad kohustatud sideandmeid säilitama. Kuigi Riigikohus on teinud mitmeid otsuseid andmete kasutamise ja nende lubatavuse osas kriminaalmenetluses, siis säilitamiskohustuse aluseks olev ESS säte on jätkuvalt kehtiv.

Ühtlasi selgitame, et Justiits- ja Digiministeerium on sideandmete säilitamise ja kasutamise teemal suhelnud erinevate osapooltega ning selle tulemusena valmistanud ette ning saatnud avalikule koostööstamisele eelnõu. Eelnõuga muuhulgas muudetakse ESS-i ning kaotatakse senisel kujul kehtinud säilitamiskohustus. Justiits- ja Digiministeerium soovib selles osas jätkata arutelusid sideandmete säilitamist puudutavate võimalike lahenduste osas, et tagada ühelt poolt isikute põhiõiguste kaitse ning teiselt poolt pädevate asutuste juurdepääs sideandmetele ulatuses, mis on vajalik nende ülesannete täitmiseks.

Esitasite täiendavalt küsimuse ka Euroopa Liidu nn e-tõendite määruse rakendamise kohta.

Justiits- ja Digiministeerium jätkab ettevalmistusi Euroopa Liidu määruse (2023/1543), mis käsitleb Euroopa andmesitamisest ja Euroopa andmesäilitamisest elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalmenetluses ja kriminaalmenetluse järgsete vabadusekaotuslike karistuste täitmisele pööramiseks, rakendamiseks.

Soovime siinkohal anda määruse rakendamise osas järgmised selgitused.

Määrus näeb ette varasemast erineva aluse rahvusvaheliseks koostööks ning võimaldab Euroopa Liidu liikmesriikide pädevatel asutustel saata otse teises liikmesriigis asuval teenusepakkujale andmesitamisest ja andmesäilitamisest. Lisaks näeb määrus ette, et selliseks infovahetuseks kasutatakse uut decentraliseeritud IT-süsteemi. Kui keskne süsteem luuakse Euroopa Komisjoni poolt, siis liikmesriikide kohustus on tagada riigisisest juurdepääsu loomine. Määruse jõustumisajaks on 18.08.2026 ning selleks ajaks peaks olema tagatud ka määruse rakendamine ühes IT-süsteemi kasutamisega.

Uue decentraliseeritud IT-süsteemi ettevalmistamine arendused käivad nii Euroopa Liidu kui ka Eesti tasandil. Perioodiliselt toimuvad ka IT-süsteemi arendamisega seotud ekspertkohtumised Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide esindajate vahel. Praeguseks hetkeks ei ole IT-süsteem veel lõplikult valmis ning arendus selles osas veel käib.

Suur-Ameerika 1 / 10122 Tallinn / +372 620 8100 / info@justdigi.ee / www.justdigi.ee
Registrikood 70000898

Teenusepakkujatele luuakse võimalus end registreerida Euroopa Komisjoni poolt loodaval veebilehel. Luuakse riiklik otspunkt, mille kaudu saavad teenusepakkujad teistest liikmesriikidest päringud ning võimaluse nendele päringutele vastata. Teenusepakkuja poolt vajalik määrata esindaja, kellel on õigus riiklikule otspunktile juurdepääsuks ning nendele luuakse vajalikud kontod. Juurdepääs ja süsteemi sisselogimine toimuks läbi TARA autentimise. Otse detsentraliseeritud IT-süsteemile läbi API juurdepääsu ei pakuta.

Hetkel ei ole Justiits- ja Digiministeeriumil IT-süsteemi osas täiendavat infot anda, sest Euroopa Komisjon alles tegeleb arendustega ning lõplikud detailsed tööprotsessid ja vastutus ei ole veel paigas. Täiendava ja täpsema informatsiooni saamisel hoiame Teid kindlasti kursis nii Euroopa Liidu kui ka Eesti poolsete järgmiste sammude ja arengute kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Markko Künnapu 53911687
Markko.Kynnapu@justdigi.ee